

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

N Á L E Z

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 66/2020-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou JANÍČEK LEGAL s. r. o., Kominárska 2, 4, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Vladimír Janíček, LL.M., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 37 C 47/2014 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 172/2017 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 37 C 47/2014 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 172/2017 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Pezinok prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 37 C 47/2014 konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 200 € (slovom tisícdvesto eur), ktoré mu je Okresný súd Pezinok povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 300 € (slovom tristo eur), ktoré mu je Krajský súd v Bratislave povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Okresný súd Pezinok a Krajský súd v Bratislave sú povinné spoločne a nerozdielne nahradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 533,88 € (slovom päťstotridsaťtri eur a osemdesiatosem centov) na účet JANÍČEK LEGAL s. r. o., Kominárska 2, 4, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

6. Vo zvyšnej časti ústavnej s'ťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a s'ťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. júna 2019 doručená ústavná s'ťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 37 C 47/2014 (ďalej aj „napadnuté konanie okresného súdu“) a postupom Krajského súdu

v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 172/2017 (ďalej aj „napadnuté konanie krajského súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovateľ podal 31. decembra 2013 na okresnom súde žalobu o zaplatenie sumy 1 452,39 € s príslušenstvom smerujúcu proti žalovanej v 1. rade [REDACTED] (ďalej len „žalovaná v 1. rade“), a žalovanej v II. rade KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group (ďalej len „žalovaná v 2. rade“). Okresný súd v predmetnej veci rozhodol 15. decembra 2016 rozsudkom, ktorým žalobe čiastočne vyhovel. Krajský súd na základe odvolania žalovanej v 2. rade uznesením z 29. marca 2018 rozhodol tak, že rozsudok okresného súdu z 15. decembra 2016 zrušil a vec vrátil na nové konanie. Následne až do dňa podania tejto ústavnej sťažnosti podľa sťažovateľa okresný súd v napadnutom konaní nekonal.

2.1 Sťažovateľ zdôraznil, že v predmetnej veci namieta celkovú dĺžku konania o nej, ktoré ku dňu podania ústavnej sťažnosti trvá už viac ako päť a pol roka, t. j. neprimerane dlho, a v tejto súvislosti poukázal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu (nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 287/2018 zo 14. novembra 2018, Maxian a Maxianová proti Slovenskej republike, Keszeli proti Slovenskej republike, Grešáková proti Slovenskej republike a iné).

2.2 Predmetom konania v tejto veci je podľa sťažovateľa vec patriaca do bežnej rozhodovacej agendy súdov, a preto ju nemožno považovať za právne zložitú. Podľa jeho názoru on sám v predmetnom konaní svojím správaním neprispel k jeho predĺženiu žiadnymi procesnými úkonmi, práve naopak, bol aktívny a spolupracoval so súdom. Konanie pred okresným súdom bolo podľa neho poznačené zbytočnými priesťahmi aj jeho neefektívnou činnosťou.

2.3 Konanie v tejto veci prebehlo na viacerých stupňoch súdov a ku dňu podania ústavnej sťažnosti už neprebiehalo pred krajským súdom. V tejto súvislosti sťažovateľ zdôraznil, že konanie pred okresným súdom je späté s konaním pred krajským súdom, ktoré nemožno chápať izolovane a nebrať ho do úvahy. Predmetom konania pred krajským súdom nebola vec právne alebo skutkovo zložitá, sťažovateľ svojím správaním k predĺženiu

konania pred krajským súdom neprispel a napriek tomu konanie v tejto veci pred ním trvalo neprimerane dlho.

2.4 Na tomto základe sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 37 C 47/2014, ako aj postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 172/2017 bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Nadväzne na to žiada, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € vo vzťahu k okresnému súdu a v sume 650 € vo vzťahu ku krajskému súdu, ďalej aby okresný súd a krajský súd spoločne a nerozdielne zaviazal nahradiť sťažovateľovi trovy konania.

3. Ústavný súd uznesením sp. zn. I. ÚS 66/2020 zo 4. februára 2020 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa, v ktorej namietal porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 37 C 47/2014, ako aj postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 172/2017 na ďalšie konanie.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

4. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu v predmetnej veci vyjadril listom z 28. februára 2020, v ktorom popísal predmet napadnutého konania pred okresným súdom a následne uviedol, že spis bol v súlade s rozvrhom práce platným v jednotlivých rokoch postupne pridelený trom zákonným sudcom na jeho prejednanie a rozhodnutie (17. februára 2014, 21. mája 2015 a 2. januára 2016).

4.1 Na pojednávaní konanom 15. decembra 2016 bol vyhlásený rozsudok, ktorým okresný súd žalobe sťažovateľa sčasti (954,39 €) vyhovel a vo zvyšnej časti ju zamietol. Na základe odvolania žalovanej v 2. rade krajský súd uznesením z 29. marca 2018 rozsudok okresného súdu v napadnutej vyhovujúcej časti a vo výroku o trovách konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd uznesenie z 29. marca 2018 odôvodnil tým,

že okresný súd porušil právo žalovanej v 2. rade na spravodlivý proces, keď bez riadneho zdôvodnenia a odstránenia pochybností, ktoré sťažovateľ v spore vzniesol, čo sa týka záverov znalca Ing. Stanislava Gajdoša vyslovených v jeho znaleckom posudku, nevykonal navrhované znalecké dokazovanie, a napriek tomu nepovažoval tvrdenia žalovanej v 2. rade o nižšej hodnote vozidla sťažovateľa za preukázané. V ďalšom priebehu napadnutého konania mal okresný súd podľa usmernenia krajského súdu v záujme náležitého ustálenia skutkového stavu veci vykonať znalecké dokazovanie na ustálenie všeobecnej hodnoty vozidla sťažovateľa, od ktorej závisí výška škody, ktorá mu v súvislosti s predmetnou škodovou udalosťou vznikla.

4.2 Na základe pokynu zákonného sudcu z 28. mája 2018 okresný súd uznesením z 8. júla 2019 uložil žalovanej v 2. rade povinnosť zložiť preddavok na trovy dôkazu vo výške 300 €. Žalovaná v 2. rade preddavok nezložila a 31. júla 2019 predložila ďalší znalecký posudok, ktorý okresný súd odoslal sťažovateľovi a žalovanej v 1. rade na vyjadrenie, a následne nariadil pojednávanie na 5. marec 2020.

5. Krajský súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril v predmetnej veci podaním sp. zn. 1Spr. 104V/2020 z 26. februára 2020, v ktorom poukázal na to, že ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti týkajúcej sa krajského súdu považuje za neopodstatnenú, pretože v napadnutom konaní krajského súdu k zásahu do základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 48 ústavy nedošlo.

5.1 Následne krajský súd uviedol, že spis v tejto veci mu bol predložený na rozhodnutie o podanom odvolaní 29. júna 2017 a krajský súd v predmetnej veci rozhodol 29. marca 2018 t. j. po deviatich mesiacoch. Podľa krajského súdu pre účely konania o ústavnej sťažnosti sťažovateľa na jeho ťarchu nemôže byť pričítaná doba napadnutého konania pred okresným súdom predchádzajúca predloženiu spisu s podaným odvolaním. Krajský súd ďalej poukázal na to, že sťažovateľ nesprávne vychádza z toho, že k porušeniu jeho práv zo strany krajského súdu došlo už od momentu predloženia spisu okresným súdom.

5.2 Napokon krajský súd považoval za potrebné poukázať na to, že hoci spory o náhradu škody a úhradu poistného plnenia sú bežnou súčasťou rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, skutková situácia v danom spore nebola celkom jednoduchá, ako sa to

snaží interpretovať sťažovateľ v ústavnej sťažnosti. Krajský súd ďalej uviedol, že v napadnutom konaní zostalo aj po prejednaní a rozhodnutí veci okresným súdom sporných viacero skutočností významných pre ustálenie hodnoty poškodeného vozidla sťažovateľa, a tak i pre správne určenie výšky vzniknutej škody. To ovplyvnilo aj dĺžku napadnutého konania pred krajským súdom, keď sa i krajský súd musel zaoberať komplikovanejšou skutkovou stránkou sporu, čo je objektívne časovo náročnejšie v porovnaní so situáciou, keď na posúdenie opodstatnenosti odvolania postačuje relatívne jednoduché právne posúdenie celkom jednoznačne ustáleného skutkového stavu veci.

5.3 Vzhľadom na uvedené krajský súd opätovne konštatoval, že túto ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti postupu krajského súdu v napadnutom konaní krajského súdu po vecnej stránke nepovažuje za dôvodnú.

6. Ústavný súd zaslal vyjadrenie súdov zúčastnených na rozhodovaní v tejto veci právnemu zástupcovi sťažovateľa s možnosťou zaujatia stanoviska k nim. Právny zástupca sťažovateľa na uvedenú výzvu ústavného súdu reagoval podaním z 20. apríla 2020, v ktorom reagoval na vyjadrenie okresného súdu podaním z 28. februára 2020. Okresný súd sa podľa sťažovateľa vo svojom vyjadrení nevyjadril k podstate veci samej, a to, či je podaná ústavná sťažnosť dôvodná alebo nie, nevyjadril sa v ňom ani k jeho tvrdeniam v ústavnej sťažnosti a taktiež nijako nevyhodnotil kritériá relevantné pre rozhodovanie v týchto prípadoch: skutková a právna zložitosť, správanie sťažovateľa a konanie súdu. Na základe uvedeného sťažovateľ konštatoval, že vyjadrenie okresného súdu podľa neho nijako nemohlo ovplyvniť opodstatnenosť sťažnosti sťažovateľa.

6.1 Sťažovateľ okrem konštatovania celkovej neprimeranej dĺžky uvedeného konania, ktoré trvá už 78 mesiacov, poukázal aj na skutočnosť, že v konaní pred okresným súdom sa vyskytli aj zbytočné prietahy, a to v období od 28. mája 2018 (pokyn zákonného sudcu) do 8. júla 2019 (vydanie uznesenia) a v období od 8. júla 2019 (vydanie uznesenia) do 18. decembra 2019 (výzva súdu na vyjadrenie sa k znaleckému posudku). S poukazom na skutočnosť, že prvý rozsudok okresného súdu bol zrušený, sťažovateľ opakovane zdôraznil, že predmetné konanie bolo poznačené aj neefektívnou činnosťou.

6.2 Vo vzťahu k podanému vyjadreniu krajského súdu sťažovateľ uviedol, že podľa neho *„je nepochopením podstaty sťažnosti a obmedzuje sa na izolované*

posudzovanie dĺžky konania pred Krajským súdom v Bratislave bez toho, aby bralo do úvahy celkovú dĺžku konania, na ktorej sa podieľal aj Krajský súd v Bratislave“.

6.3 Sťažovateľ ďalej v stanovisku poukázal aj na obdobie nečinnosti v napadnutom konaní trvajúce od vydania rozsudku okresného súdu do predloženia spisu krajskému súdu s tým, že je na úvahe ústavného súdu, ktorému zo súdov zúčastnených na rozhodovaní v tejto veci ho pripočíta na ťarchu, avšak nemožno ho pri posudzovaní tejto veci vynechať. Ďalej sťažovateľ poukázal na to, že konanie pred krajským súdom trvalo spolu najmenej 11 mesiacov, s tým, že nechápe, prečo krajský súd vo svojom vyjadrení do celkovej doby konania pred ním nezapočítal aj obdobie od vydania rozsudku krajskému súdu do predloženia spisu okresnému súdu, t. j. obdobie od 29. marca 2018 do 24. mája 2018, hoci spis bol plne v jeho dispozícii. Na záver svojho stanoviska sťažovateľ uviedol, že zotrúva na podanej ústavnej sťažnosti, ktorá je dôvodná.

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

K obsahu súdneho spisu okresného súdu v napadnutom konaní

8. Ústavný súd vychádzal pri svojom rozhodovaní z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu a v obsahu tohto rozhodnutia uviedol len stručný chronologický priebeh napadnutého konania.

8.1 Okresnému súdu bol 31. decembra 2013 doručený návrh na vydanie platobného rozkazu, ktorým sa sťažovateľ domáhal zaplata sumy 1452,39 € s príslušenstvom z titulu náhrady škody vzniknutej pri dopravnej nehode proti žalovaným. Okresný súd 14. marca 2014 vyzval žalovaných, aby sa k návrhu sťažovateľa vyjadrili v 15-dňovej lehote. Pokynom súdnej kancelárie zo 7. októbra 2014 okresný súd nariadil vykonať úkony súvisiace s nariadením pojednávania na 30. január 2015, ktoré bolo 17. decembra 2014

zrušené z dôvodu zmeny zákonného sudcu. Na základe pokynu súdnej kancelárii z 15. júna 2015 bolo v predmetnej veci nariadené pojednávanie na 22. september 2015. Pojednávanie konané 22. septembra 2015 okresný súd odročil. Žalovaná v 2. rade doručila 30. novembra 2015 okresnému súdu ospravedlnenie svojej neúčasti na nariadenom pojednávaní, požiadala o jeho konanie v jej neprítomnosti a zároveň o ustanovenie znalca. Okresný súd uskutočnil 3. decembra 2015 pojednávanie, ktoré odročil na neurčito z dôvodu ďalšieho dokazovania a zmeny zákonného sudcu.

8.2 Sťažovateľ podaním doručeným 1. júna 2016 okresný súd požiadal o pokračovanie v konaní. Pokynom súdnej kancelárii z 15. novembra 2016 okresný súd nariadil vykonať úkony súvisiace s nariadením pojednávania. Na pojednávaní uskutočnenom 15. decembra 2016 okresný súd zamietol návrh na vykonanie znaleckého dokazovania, vyhlásil dokazovanie za skončené a následne vyhlásil rozsudok, ktorým žalovaných zaviazal zaplatiť sťažovateľovi sumu 954,39 € s prísl., a vo zvyšku návrh zamietol, zároveň žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania.

8.3 Okresnému súdu bolo 13. januára 2017 doručené odvolanie žalovaného v 2. rade proti rozsudku okresného súdu. Okresný súd na základe pokynu súdnej kancelárii z 15. februára 2017 doručil odvolanie žalovaného v 2. rade zostávajúcim stranám sporu. Okresnému súdu bolo 14. marca 2017 doručené vyjadrenie sťažovateľa ku podanému odvolaniu (následne bolo doručené žalovaným na základe pokynu z 27. marca 2017). Okresnému súdu bolo 6. apríla 2017 doručené vyjadrenie žalovanej v 2. rade k stanovisku sťažovateľa, ktoré bolo na základe pokynu z 10. mája 2017 zaslané sťažovateľovi a žalovanej v 1. rade.

8.4 Spis v predmetnej veci bol 29. júna 2017 doručený krajskému súdu, ktorý v predmetnej veci 29. marca 2018 rozhodol uznesením, ktorým zrušil rozsudok okresného súdu a vec vrátil na ďalšie konanie. Spis bol okresnému súdu doručený 24. mája 2018.

8.5 Na základe pokynu súdnej kancelárii z 25. mája 2018 bolo uznesenie krajského súdu doručené žalovaným. Na základe pokynu z 28. mája 2018 okresný súd nariadil znalecké dokazovanie v predmetnej veci. Okresný súd žalovanú v 2. rade uznesením z 8. júla 2019 zaviazal zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania. Podanie žalovanej v 2. rade, ktorým predložila znalecký posudok a uviedla, že netrvá na nariadení znaleckého dokazovania, bolo okresnému súdu doručené 31. júla 2019. Stranám sporu bol

znalecký posudok doručený na základe pokynu súdnej kancelárii z 18. decembra 2019. Sťažovateľ naň reagoval podaním doručeným 12. februára 2020, ktoré bolo následne zaslané žalovaným. Okresný súd 5. marca 2020 uskutočnil pojednávanie, ktoré bolo odročené na 28. máj 2020 s tým, že právny zástupca sťažovateľa požiadal o poskytnutie lehoty na účel zadováženia dôkazov, čo sa týka východiskovej hodnoty vozidla, zaviazal sa v lehote 15 dní oznámiť pred pojednávaním, či trvá na výsluchu znalca, a zároveň bol vydaný pokyn súdnej kancelárii predvolať žalovanú v 1. rade na nariadené pojednávanie.

IV.

Právomoc ústavného súdu a východiská v judikatúre ústavného súdu

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

11. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

12. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

13. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou

účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04).

14. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

15. Táto povinnosť súdu do 1. júla 2016 vyplývala z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, v zmysle ktorej len čo sa konanie začalo, postupoval v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

16. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

V.

Záver ústavného súdu týkajúce sa otázky porušenia sťažovateľových práv

17. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje,

správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

18. Pokiaľ ide o kritérium „právna a faktická zložitost' veci“, ústavný súd vzal do úvahy právny a skutkový stav veci. Predmetom konania je žaloba o zaplatenie náhrady škody z titulu škody vzniknutej pri dopravnej nehode. Posudzovaná vec patrí po právnej stránke k štandardnej agende všeobecných súdov, pretože ide o občianskoprávny spor, ktorý patrí do rozhodovacej právomoci všeobecných súdov a nemožno ju označiť za právne zložitú.

18.1 Krajský súd poukázal na podľa neho skutkovú zložitost' predmetnej veci vzhľadom na to, že relevantnou pre určenie výšky vzniknutej škody, ktorá je predmetom napadnutého konania, bolo ustálenie viacerých sporných skutočností významných pre ustálenie hodnoty poškodeného vozidla sťažovateľa. Aj keby ústavný súd pripustil pravdivost' tvrdenia krajského súdu o skutkovej zložitosti predmetnej veci, v napadnutom konaní okresného súdu celková dĺžka tohto konania nebolo ovplyvnená náročnosťou vykonaného dokazovania, v ktorom navyše okresný súd zjavne neobjasnil ani základné skutočnosti podstatné pre prijatie rozhodnutia v tejto veci. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že skutková zložitost' tejto veci objektívne v tomto prípade nemala nepriaznivý vplyv na celkovú dĺžku tohto napadnutého konania, a teda nemôže sa ňou ospravedlniť ani jeho doterajšia dĺžka.

19. Pri hodnotení doterajšieho priebehu namietaného konania z hľadiska ďalšieho štandardne uplatňovaného kritéria, ktorým je správanie sa sťažovateľa ako žalobcu v napadnutom konaní, ústavný súd uzavrel, že sťažovateľ k predĺženiu napadnutého konania žiadnym spôsobom neprispel.

20. Ústavný súd sa napokon zaoberal hodnotením postupu okresného súdu a krajského súdu v napadnutom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietľahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04,

IV. ÚS 182/08). Ústavný súd pritom vychádzal predovšetkým z podrobného prehľadu procesných úkonov zo súdneho spisu v tejto veci.

21. Vo vzťahu k postupu okresného súdu ústavný súd zistil, že v napadnutom konaní nesporne došlo k neprimeraným priet'ahom spôsobeným nečinnosťou okresného súdu. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na obdobie trvajúce viac ako jeden rok a osem mesiacov t. j. od 31. decembra 2013 (doručenie žaloby okresnému súdu) do 22. septembra 2014 (prvé pojednávanie uskutočnené okresným súdom), v ktorom okresný súd vykonal jediný procesný úkon (zaslal podanú žalobu spolu s výzvou na vyjadrenie sa k nej žalovaným). Nečinný zostal okresný súd taktiež v období trvajúcom takmer jeden rok, t. j. od 3. decembra 2015 (okresný súd uskutočnil pojednávanie) až do 15. novembra 2016 (pokyn súdnej kancelárii vykonať úkony súvisiace s nariadením pojednávania). Rovnako vykonanie jednoduchých úkonov súvisiacich s podaním odvolania trvalo okresnému súdu viac ako 5 mesiacov (od 1. februára 2017 do 29. júna 2017). Napokon nečinnosťou okresného súdu bolo poznačené aj obdobie od 28. mája 2018 (pokyn súdnej kancelárii vykonať úkony spojené s nariadením znaleckého dokazovania) až do 6. decembra 2019 (pokyn doručiť znalecký posudok doručený mu 31. júla 2019 žalovanou v 2. rade zostávajúcim účastníkom konania).

21.1 Okrem nečinnosti okresného súdu bolo predmetné konanie poznačené aj neefektívnou činnosťou okresného súdu. V súvislosti s týmto konštatovaním ústavný súd poukazuje predovšetkým na uznesenie krajského súdu, ktorý v rámci odôvodnenia zrušenia rozsudku okresného súdu uviedol, že konštatoval porušenie práva na spravodlivý súdny proces v dôsledku toho, že sa okresný súd v tejto veci nevysporiadal so skutočnosťami významnými pre riadne ustálenie skutkového stavu a nevykonal navrhované dôkazy, nedostatočne zistil skutkový stav veci relevantný pre rozhodnutie v spore, a tým v spojení s nedostatočným odôvodnením napadnutého rozsudku porušil právo žalovaného na spravodlivý proces.

22.2 S ohľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu v napadnutom konaní bol poznačený nielen jeho nečinnosťou, ale aj neefektívnou činnosťou okresného súdu, v dôsledku čoho nedošlo k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa,

a preto nie je zlučiteľný s jeho základným právom na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ako ani s jeho právom na prejednanie veci v primeranej lehote.

22.3 Ústavný súd je tak po preskúmaní ústavnou s'ťažnosťou napadnutého konania nútený konštatovať, že okresný súd po nadobudnutí účinnosti Civilného sporového poriadku dostatočne nevyužil príležitosť aplikovať v konaní nové procesné inštitúty, ktorú mu tento procesný predpis od 1. júla 2016 umožňuje, čím zanedbal svoje povinnosti v miere, ktorá dosiahla úroveň ústavnoprávnej relevancie.

23. Vo vzťahu k postupu krajského súdu ústavný súd zistil, že v napadnutom konaní pred krajským súdom rozhodoval o odvolaní žalovanej v 2. rade. Spis v tejto veci mu bol predložený na rozhodnutie o podanom odvolaní 29. júna 2017. Krajský súd vo svojom vyjadrení poukázal na skutočnosť, že v predmetnej veci rozhodol svojím uznesením už po deviatich mesiacoch 29. marca 2018, avšak spis v tejto veci bol okresnému súdu doručený 24. mája 2018, t. j. po jedenástich mesiacoch od predloženia spisu okresným súdom.

23.1 Podľa ústavného súdu napadnuté konanie pred krajským súdom trvalo celkovo takmer jeden rok a túto dobu nie je možné považovať za primeranú pre rozhodnutie o podanom odvolaní. Krajský súd teda svojím postupom taktiež prispel k predĺženiu konania v predmetnej veci a tým aj k predĺženiu stavu právnej neistoty, v ktorom sa s'ťažovateľ počas napadnutého konania nachádzal, čo je základným účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov.

23.2 S ohľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že postup krajského súdu v napadnutom konaní bol poznačený jeho nečinnosťou, v dôsledku ktorej nedošlo k odstráneniu stavu právnej neistoty s'ťažovateľa, a preto nie je zlučiteľný s ním v ústavnej s'ťažnosti namietanými právami.

23.3 Ku konaniu odvolacieho súdu ústavný súd dáva do pozornosti, že v prípade ďalšieho odvolacieho konania v tejto veci musí tento zohľadniť ustanovenia § 390 CSP a v merite veci rešpektovať účel predmetného zákonného ustanovenia.

24. Vychádzajúc z argumentácie uvedenej v bode 19 až 23, ústavný súd vyslovil porušenie základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných

priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

VI.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

25. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

26. Vzhľadom na to, že konanie v predmetnej veci sa v súčasnosti nachádza na okresnom súde a ústavný súd zistil, že postupom okresného súdu a postupom krajského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, ústavný súd preto prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

27. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

28. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

28.1 Sťažovateľ sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 3 000 €, ktoré odôvodnil neprimeranou dĺžkou predmetného konania, v priebehu ktorého u neho dochádza k pocitom bezmocnosti, ako aj dlhotrvajúcim pocitom márnosti z nespravodlivosti a z nemožnosti včasného a účinného uplatnenia jeho práv v súdnom konaní, ktoré napriek jeho jednoduchosti nie je ani po 54 mesiacoch právoplatne skončené.

28.2 Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom,

ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04).

28.3 Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu.

28.4 Vzhľadom na doterajšiu dĺžku preskúvaného konania a berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým správanie sťažovateľa, postup okresného súdu a krajského súdu v predmetnej veci, a prihliadajúc aj skutkovú a právnu zložitosť veci, ako aj na to, čo je pre sťažovateľa ako žalobcu v stávke – „at stake“, považoval ústavný súd priznanie sumy 1 500 € sťažovateľovi za primerané finančné zadosťučinenie, pričom okresný súd je povinný z tejto sumy zaplatiť sťažovateľovi sumu 1 200 € (bod 3 výroku nálezu) a krajský súd je povinný sťažovateľovi zaplatiť sumu 300 € (bod 4 výroku nálezu). Vo zvyšnej časti ústavný súd návrhu sťažovateľa nevyhovel (bod 6 výroku nálezu).

VII.

Trovy konania

29. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

30. Ústavný súd priznal úhradu za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti, vyjadrenie k stanoviskám súdov zúčastnených na rozhodovaní) v súlade § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov advokátskej kancelárii JANÍČEK LEGAL s. r. o., Kominárska 2, 4, Bratislava. Úhrada za tri úkony právnej služby

vykonané v roku 2019 (2 x 163,33 €) spolu s režijným paušálom (2 x 9,80 €) a jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2020 (177 €) spolu s režijným paušálom (10,62 €) predstavuje sumu trov konania celkom 533,88 € (bod 5 výroku tohto nálezu).

31. Priznanú sumu predstavujúcu úhradu trov konania sú okresný súd a krajský súd povinné zaplatiť spoločne a nerozdielne na účet právneho zástupcu sťažovateľa advokátskej kancelárie JANÍČEK LEGAL s. r. o., Kominárska 2, 4, Bratislava, v lehote uvedenej v bode 4 výroku tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

32. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. apríla 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu